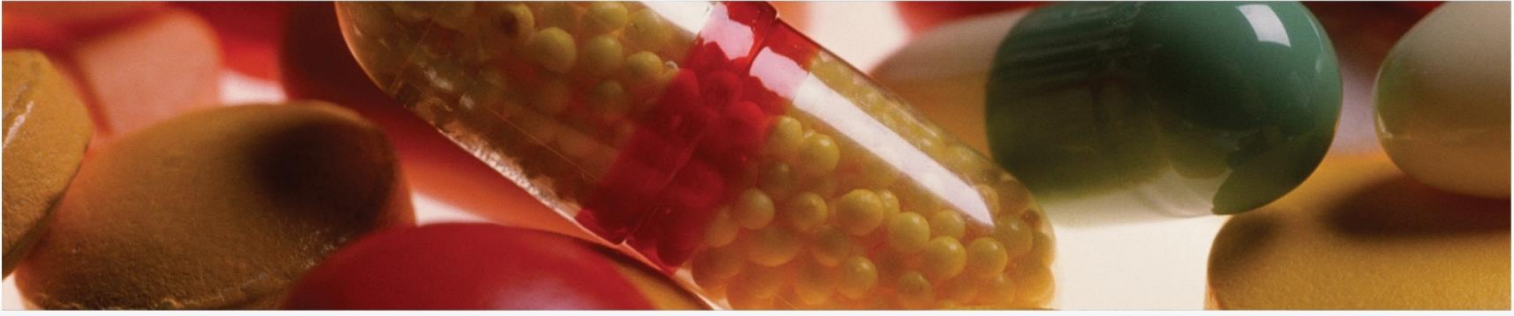

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

İLAC VE ECZACILIK ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

Sektör Raporları

İhracat Genel Müdürlüğü
Kimya Ürünleri ve Özel İhracat Daire Başkanlığı

İLAÇ VE ECZACILIK ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

İlaç ve eczacılık ürünleri sanayi, Standart Uluslararası Ticari Sınıflandırmaya (SITC) göre 541. bölümde, Armonize Sisteme göre ise 29. ve 30. fasıllarda tanımlanmaktadır. Buna göre; sektör kapsamında yer alan ürünler; provitamin ve vitaminler, hormonlar ve türevleri, glikoziler, bitkisel alkaloidler, antibiyotikler, tedavide kullanılan organlar, kan, serum ve aşılarda, ilaçlar, gaz bezleri ve steril malzemeler olarak sayılabilir.

İlaç sektörü, beşeri ve veteriner hekimlikte tedavi edici, koruyucu ve tanı amaçlı olarak kullanılan sentetik, bitkisel, hayvansal ve biyolojik kaynaklı kimyasal maddeleri farmasötik teknolojiye uygun olarak üreterek tedaviye sunan bir sanayi dalıdır.

HS No: (2936-2939, 2941, 3001-3006)

DÜNYA ÜRETİMİ

İlaç sanayi, en yüksek katma değer sağlayan sektörlerin arasında yer almaktadır. Dünya ilaç sektörü son yıllarda hızlı bir büyüme süreci içerisine girmiştir. Demografik değişim, ortalama yaşam süresinin artışı, hastalık paternlerindeki değişimler, sosyal küreselleşme, sağlık hizmetlerine erişimdeki anlamlı artış ve sosyal devlet olgusunun doğuşu dünya ilaç sektörünün büyümesinde önemli rol oynamıştır.

IMS (International Medical Statistics) verilerine göre sektör, 2018 yılında %5 büyüme oranı ile 1,2 trilyon ABD dolarlık toplam pazar hacmine ulaşmış olup, dünya ilaç pazarının %95'ine uluslararası alanda faaliyet gösteren şirketler sahip bulunmaktadır. 2018'de dünya ilaç satışlarının yaklaşık %40'ını (485 milyar dolar) ABD, %11'ini (132 milyar dolar) Çin ve %7'sini (86 milyar dolar) Japonya oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde de dünyanın üçüncü büyük sektörü konumunda olan ilaç sektöründeki büyüme trendinin devam etmesi ve sektörün 2023 yılında 1,5 trilyon doları aşkın bir pazar büyüklüğüne ulaşması beklenmektedir.

İlaç sektöründe Ar-Ge, yeni bir molekülün keşfini içeren temel Ar-Ge çalışmaları, keşfedilen molekülün laboratuvar ortamında belli aşamaları geçtikten sonra insanların yararına kullanılacak güvenli ve etkin bir ilaç olabilmelerini sağlayan klinik araştırmalar ve bunun yanında mevcut ürünler üzerinden geliştirilen yeni formülasyonlara ve kombinasyonlara dayalı olarak tedaviye farklı seçenekler sunan katma değerli eşdeğer ürünlere yönelik çalışmaları içermektedir.

2019 yılında Dünyadaki toplam Ar-Ge harcamalarının %15'i ilaç sektörü tarafından gerçekleştirilmiştir. İlaç Ar-Ge harcamaları uzun süreç ve yüksek maliyet gerektirmekte olup, bir molekülün beşeri ilaca dönüşmesi ortalama 10-15 yılı bulabilmekte ve yüksek yatırım tutarları gerektirmektedir. İlaç sektörünün 2019 yılı sonu itibarıyla küresel Ar-Ge harcamaları yaklaşık 186 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Küresel çapta Ar-Ge harcamalarının 2024 yılında 204 milyar dolar seviyesine ulaşması beklenmektedir.

Ar-Ge harcamalarında küresel olarak lider firma Roche olup, araştırma geliştirme harcamalarını en hızlı artıran firmaların başında Celgene ve Novo firmalarının olduğu tahmin edilmektedir.

ABD; Ar-Ge harcamalarındaki payı, kişi başına düşen ilaç tüketimi, araştırmacı ilaç sanayii ve ciroları itibarı ile dünyanın önde gelen pek çok firmasının merkezi olması gibi hususlar çerçevesinde sektörün en önemli aktörü konumundadır. İlaç sektöründe, geçmiş dönemlerde Kuzey Amerika kıtası için tahmin edilen %1-4 büyüme ile ABD'nin liderliğinin önümüzdeki süreçte de devam etmesi beklenmektedir (IMS Health Raporu). Öte yandan, AB ilaç sanayinde ABD'den sonra ikinci en büyük üretim merkezi olup, anılan sıralamada AB'yi Japonya izlemektedir.

Avrupa'da başlayan biyobenzer ilaç üretimi günümüzde gelişmekte olan ülkelerde (Çin, Hindistan, G. Kore) yoğunlaşmakta olup, Brezilya ve Meksika gibi ülkelerde de biyoteknolojik ürünlere yönelik kaynak ayrılmaktadır.

DÜNYA TİCARETİ

Dünya ilaç ithalatı, 2020 yılında bir önceki yıla oranla %8,1 artış göstererek **751,5 Milyar ABD Doları** değerinde gerçekleşmiştir. GTİP bazında incelendiğinde; dünya ilaç sektörü ithalatında en önemli kalemin, **3004 GTİP numaralı perakende hale getirilmiş ilaçlar** olduğu görülmektedir. Bu ürünü, 3002 GTİP numaralı tedavide kullanılan kanlar serumlar aşular ile hormonlar vb. öncelikle kullanılan türevleri takip etmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Dünya İlaç ve Eczacılık Sektörü İthalatı (1000 ABD \$)

GTİP	Ürün	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2018 (\$)	2019 (\$)	2020 (\$)	(2019-20)	2020
2936	Provitaminler ve Vitaminler	9.992.762	7.922.693	8.993.664	13,52%	1,20%
2937	Hormonlar, vb. Öncelikle Hormon Olarak Kullanılan Türevleri	16.493.477	19.514.962	19.983.527	2,40%	2,66%
2938	Glikozitler vb. Tuzları, Esterleri, Eterleri ve Diğer Türevleri	1.307.505	1.299.249	1.358.107	4,53%	0,18%
2939	Bitkisel Alkaloidler vb. Tuzları, Esterleri, Eterleri ve Diğer Türevleri	1.971.236	1.942.243	1.866.830	-3,88%	0,25%
2941	Antibiyotikler	12.694.790	12.457.095	11.692.563	-6,14%	1,56%
3001	Tedavide Kullanılan Guddeler ve Diğer Organlar; Heparin	3.789.401	4.110.846	4.318.829	5,06%	0,57%
3002	İnsan ve Hayvan Kanı, Serum, Aşı, Toksin Vb. Ürünler	188.619.619	203.264.660	236.931.538	16,56%	31,53%
3003	Tedavide/Korunmada Kullanılmak Üzere Karıştırılmış İlaçlar (Dozsuz)	17.744.184	12.607.225	13.108.066	3,97%	1,74%
3004	Tedavide/Korunmada Kullanılmak Üzere Hazırlanan İlaçlar (Dozlandırılmış)	383.454.455	404.878.201	427.147.969	5,50%	56,84%
3005	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte/Veterinerlikte Kullanılan Pamuk, Sargılar vs.	8.265.884	8.677.996	8.669.047	-0,10%	1,15%
3006	Tarifenin Başka Yerinde Yer Almayan Eczacılık Eşyası ve Müstahzarları	17.574.260	18.391.449	17.439.252	-5,18%	2,32%
Genel Toplam		661.907.573	695.066.619	751.509.392	8,12%	100,00%

Kaynak: International Trade Center (ITC)-Trademap

2020 yılında dünya ilaç ithalatında önde gelen ülkeler ise; **ABD, Almanya, Belçika, İsviçre, ve ÇHC** olmuştur. Bu ülkeler genellikle birbirlerinden ithalat yapmaktadır ve gelişmekte olan ülkelere yaptıkları ithalat düşük miktarlarda olmaktadır. Ayrıca, ilaç sektörünün gelişmiş olduğu ülkelerde de ilaç ve ilaç hammaddesi ithalatı yapılmaktadır. **Türkiye**, dünya ilaç ithalatçısı ülkeler sıralamasında, %0,7 oranındaki payı ile **26. sırada** gelmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Başlıca Dünya İlaç ve Eczacılık Ürünleri İthalatçısı Ülkeler

Sıra	Ülkeler	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2018	2019	2020	(2019-20)	2020
1	ABD	120.118.606	134.829.991	147.327.793	9,27%	19,60%
2	Almanya	58.322.739	58.950.924	66.822.825	13,35%	8,89%
3	Belçika	42.764.359	47.378.265	53.613.848	13,16%	7,13%
4	İsviçre	31.365.576	32.508.664	39.491.057	21,48%	5,25%
5	ÇHC	29.575.873	35.720.117	36.986.160	3,54%	4,92%
6	Fransa	29.430.255	29.155.791	33.097.862	13,52%	4,40%
7	İtalya	30.229.848	31.206.775	31.977.461	2,47%	4,26%
8	Japonya	26.664.786	28.272.521	29.534.610	4,46%	3,93%
9	İngiltere	31.234.885	28.786.334	26.964.444	-6,33%	3,59%
10	Hollanda	14.852.604	16.848.674	20.275.697	20,34%	2,70%
11	İspanya	16.650.552	16.480.385	17.920.851	8,74%	2,38%
12	Kanada	14.010.485	15.248.398	15.361.693	0,74%	2,04%
13	Rusya	11.094.738	14.694.954	11.481.560	-21,87%	1,53%
14	Avusturya	10.396.808	10.745.585	10.604.372	-1,31%	1,41%
15	İrlanda	13.374.775	8.003.122	9.586.168	19,78%	1,28%
26	Türkiye	4.763.026	5.298.801	5.355.823	1,08%	0,71%
Liste Toplamı		484.849.915	514.129.301	556.402.224	8,22%	74,04%
Genel Toplam		661.907.573	695.066.619	751.509.392	8,12%	100,00%

Kaynak: ITC Trade Map

TÜRKİYE'DE İLAÇ ve ECZACILIK ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

Türkiye, üretim standartları, teknolojisi ve kapasitesi itibarı ile oldukça gelişmiş bir ilaç sanayiine sahiptir. İlaç sanayi; önemli miktar ve çeşitlilikle üretim ve ihracat imkanına sahip, katma değeri yüksek olan sektörlerimizden biridir.

İnsan yaşamını doğrudan etkileyen sağlık ve tedavi hizmetleri sunması ve yüksek düzeyde Ar-Ge faaliyetleri nedeniyle ilaç endüstrisi stratejik bir sektör olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde ilaç endüstrisinin önemi giderek artmakta ve Türkiye ilaç sektörü hem dünyadaki gelişmelere paralel olarak hem de sağlıkta dönüşüm planı çerçevesinde gelişmektedir.

Türkiye ilaç sanayi, çok özel üretim teknolojisi gerektiren ürünler (biyoteknoloji vb.) dışında her türlü ürünü üretebilecek teknolojik düzeye ulaşmıştır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirlenen ve 1984 yılından itibaren yürürlüğe giren "İyi Üretim Uygulamaları" (Good Manufacturing practices-GMP) çerçevesinde gerekli yatırımları yaparak teknolojik alt

yapısını güçlendirmiş, AB ülkeleri ile kıyaslanabilir bir teknolojik düzeye ulaşmıştır. Diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de uluslararası norm ve standartlar uygulanmakta olup, ilaç üretim tesisleri Sağlık Bakanlığı’nca sıkı biçimde denetlenmektedir.

2020 yılı itibariyle ülkemiz ilaç sektörü, Avrupa Birliği (AB), Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere 180’ne yakın ülkeye ihracat yapabilmektedir.

IMS (Intercontinental Marketing Services) verilerine göre Türkiye; Çin, Brezilya, Meksika, G.Kore, Hindistan ve Rusya ile birlikte gelişmekte olan 7 pazardan biri olarak değerlendirilmekte olup, Türkiye ilaç sektörü 2012 yılını küresel satış hacminde 16. sırada tamamlarken 2018 yılında bir basamak gerileyerek 17. sıraya gerilemiştir. 2022 yılında ise iki basamak yükselerek 15. sıraya yükselmesi beklenmektedir. Böylelikle Türkiye küresel ilaç satışlarında hızlanarak pazar payında sıra kazanacağı düşünülmektedir.

Türkiye’nin 2018 yılında diğer ilaçlar da dahil olmak üzere 33,4 milyar TL ilaç satışı 2019 yılında ise 46 milyar TL civarında ilaç satışı gerçekleşmiştir. Türkiye ilaç sektöründe 2023 yılında ise 78 milyar satış hedeflenmektedir. Sektörde yıllık büyüme oranının 2023 yılına kadar %18’in üzerinde olması tahmin edilmektedir

Ülkemizde de dünyadaki gelişmelere paralel olarak biyoteknolojik ilaçların üretimine geçilmesi zorunlu gözükmektedir. Biyoteknoloji alanı, özellikle uzun yıllara dayanan bir üretim kültürümüzün bulunduğu konvansiyonel ilaç alanına göre, birikimimizin göreceli olarak daha az olduğu ve yetkinliklerimizin hızla geliştirilmesi gereken alanlardır. Firmalarımızın ruhsatlı biyolojik referans bir ilaca benzerlik gösteren biyobenzer ürün geliştirme kapasitesi bulunmakla beraber sınırlı sermaye birikimi göz önüne alındığında yüksek riskli Ar-Ge faaliyetlerine kaynak aktarmaları güçtür. Bu nedenle, dünyada olduğu gibi, bu ürünlerin kamu kaynaklı ya da flantropik fonlarla desteklenmesi gerekmektedir. Bu alanda, özellikle temel Ar-Ge ve sonrasında ön klinik safhaların belirli bir aşamaya kadar gerçekleştirilmesi konusunda, TÜBİTAK’ın öncü rol oynaması doğru olacaktır. Bu çerçevede, TÜBİTAK tarafından geçtiğimiz günlerde çağrıya çıkan aşilar ve yakın zamanda çağrıya çıkan biyobenzer ürünlere yönelik yeni destek mekanizmaları olumlu bir adımdır.

Dünyadaki toplam Ar-Ge harcamalarının %19’u ilaç sektörü tarafından gerçekleştirilmektedir. İlaç Ar-Ge harcamaları uzun süreç ve yüksek maliyet gerektirmektedir. Bir molekülün beşeri ilaca dönüşmesi ortalama 10-15 yılı bulabilmekte ve araştırma aşamasından itibaren ilacın pazara sürülmesi yüksek yatırım tutarları gerektirmekte olup endüstriye göre bu rakam 2,6 milyar \$’i bulabilmektedir.

Diğer taraftan, Sağlık Bakanlığının girişimleri sonucunda Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK), aralarında İsviçre, ABD, İngiltere, İrlanda, Almanya, Kanada, Japonya ve Avustralya’nın da bulunduğu Uluslararası İlaç Denetim Birliği (PIC/S) üyeliğine kabul edilmiş olup, 01.01.2018 tarihinden itibaren geçerli olacak üyelikle birlikte TİTCK tarafından yapılan denetimler tüm Dünyada kabul görecektir ve ülkemizde üretilen ilaçların kalitesi ve güvenliği tescil edilmiştir.

Ayrıca, 1990 yılında ABD, Avrupa Birliği ve Japonya ilaç otoriteleri tarafından kurulmuş ve yayınladığı kılavuzlar ile ilaçların etkili, güvenli ve yüksek kalitede olduğunu garanti etmek için dünya çapında regülasyonların uyumlaştırılmasını amaçlayan ve hâlihazırda tüm dünyada ilaç regülasyonlarını yayımlayan, düzenleyen ve yönlendiren temel kuruluş olan Uluslararası Uyum Konseyi’ne (The International Council for Harmonisation of Technical Requirements for Pharmaceuticals for Human Use – ICH) 2017 yılı Kasım ayından bu yana

gözlemci statüsünde katılan T.C. Sağlık Bakanlığına bağlı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK), üyelik kriterlerinin tamamını yerine getirerek 27 Mayıs 2020 tarihi itibarıyla aralarında ABD (FDA), Avrupa Birliği (EMA), Japonya (PMDA), İsviçre (Swissmedic), Kanada (Health Canada), Singapur (HSA), Güney Kore (MFDS), Çin (MNPA), Tayvan (TFDA), Brezilya (Anvisa) gibi ilaç otoritelerinin yer aldığı söz konusu Konseye tam üye olarak kabul edilmiştir.

Bu kapsamda, bahse konu üyelik ile ülkemizde ruhsatlandırılan beşeri tıbbi ürünlerin, yapılan klinik çalışmaların, yürütülen farmakovijilans faaliyetlerinin uluslararası standartları karşıladığı tescil edilmiştir.

TÜRKİYE'DE DIŞ TİCARET

Türkiye'de çoğunlukla biyoteknolojik ürünler, bazı aşular, kan ürünleri, bazı değiştirilmiş salım sistemine sahip olan ilaçlar, insülin ve kanser ilaçları gibi birçok tedavide grubundan ilaç ithalatı yapılmaktadır. İlaç endüstrisi gelişmiş ülkeler de dâhil olmak üzere, bütün ülkelerde, ilaç ve ilaç hammaddesi ithalatı yapılmaktadır.

İhracat

2021 yılında ilaç ve eczacılık sektörü ihracatımız bir önceki yıla göre %4 oranında artarak 1,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılı ihracatımızda ilk sırada 1,2 milyar ABD doları ile tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış) (GTP:3004) yer almaktadır. Bu ürün grubunu insan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler (GTP: 3002) ile eczacılık eşyası ve müstahzarları vb. (GTP: 3006) takip etmektedir (Tablo 3).

Tablo 3. İlaç Sektörü İhracatımız

GTİP	Ürün	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2019 (\$)	2020 (\$)	2021 (\$)	(2020-21)	2021
2936	Provitaminler ve Vitaminler	7.938	14.594	10.019	-31,35%	0,52%
2937	Hormonlar, vb. Öncelikle Hormon Olarak Kullanılan Türevleri	99	176	288	63,49%	0,01%
2938	Glikozitler vb. Tuzları, Esterleri, Eterleri ve Diğer Türevleri	226	1.501	1.152	-23,24%	0,06%
2939	Bitkisel Alkaloidler vb. Tuzları, Esterleri, Eterleri ve Diğer Türevleri	12.711	7.207	2.816	-60,93%	0,15%
2941	Antibiyotikler	6.676	3.901	4.566	17,04%	0,24%
3001	Tedavide Kullanılan Guddeler ve Diğer Organlar; Heparin	744	211	5.304	2419,02%	0,28%
3002	İnsan ve Hayvan Kanı, Serum, Aşı, Toksin Vb. Ürünler	440.283	652.468	532.395	-18,40%	27,67%
3003	Tedavide/Korunmada Kullanılmak Üzere Karıştırılmış İlaçlar (Dozsuz)	15.375	15.232	14.367	-5,68%	0,75%
3004	Tedavide/Korunmada Kullanılmak Üzere Hazırlanan İlaçlar (Dozlandırılmış)	905.188	1.079.576	1.261.879	16,89%	65,58%
3005	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte/Veterinerlikte Kullanılan Pamuk, Sargılar vs.	30.159	35.430	37.151	4,86%	1,93%
3006	Tarifenin Başka Yerinde Yer Almayan Eczacılık Eşyası ve Müstahzarları	38.917	42.710	54.156	26,80%	2,81%
Genel Toplam		1.458.316	1.853.006	1.924.093	3,84%	100,00%

Kaynak: TÜİK

Ülkemizin 2021 yılı ilaç ihracatında ilk sırayı G. Kore almaktadır. Irak, Türki Cumhuriyetler ve AB ülkeleri diğer kayda değer ihracat pazarlarımızdır. (Tablo 4).

Tablo 4. Ülkelere Göre İlaç Sektörü İhracatımız

Sıralama	Ülkeler	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2019	2020	2021	(2020-21)	2021
1	G. Kore	396.700	615.827	368.032	-40,24%	19,13%
2	Azerbaycan	37.984	65.356	146.130	123,59%	7,59%
3	Irak	76.731	94.802	111.444	17,55%	5,79%
4	İran	31.704	40.104	101.310	152,62%	5,27%
5	Bulgaristan	11.377	34.833	76.404	119,34%	3,97%
6	Kazakistan	50.783	66.168	72.762	9,97%	3,78%
7	Özbekistan	18.616	57.732	65.682	100,00%	3,41%
8	Gürcistan	76.917	49.197	45.266	-7,99%	2,35%
9	Arnavutluk	17.921	25.130	44.344	76,46%	2,30%
10	KKTC	36.414	34.465	36.317	5,37%	1,89%
11	Almanya	30.797	29.535	35.417	19,92%	1,84%
12	Polonya	23.943	33.164	34.645	4,47%	1,80%
13	İsviçre	36.599	39.254	31.262	-20,36%	1,62%
14	Brezilya	9.935	11.959	30.410	154,28%	1,58%
15	Suriye	26.010	29.456	27.628	-6,20%	1,44%
Liste Toplamı		882.430	1.226.981	1.227.054	0,01%	63,77%
Genel Toplam		1.458.316	1.853.006	1.924.093	3,84%	100,00%

Kaynak: TÜİK

İthalat

2021 yılında ilaç ve eczacılık sektörü ithalatımız bir önceki yıla göre %35 oranında artarak 7,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılı ithalatımızda ilk sırada 4 milyar ABD doları ile insan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler (GTP: 3002) yer almaktadır. Bu ürün grubunu tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış) (GTP:3004) ile antibiyotikler (GTP: 2941) takip etmektedir (Tablo 5).

Tablo 5. İlaç Sektörü İthalatımız

GTİP	Ürün	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2019 (\$)	2020 (\$)	2021 (\$)	(2020-21)	2021
2936	Provitaminler ve Vitaminler	109.372	119.404	111.918	-6,27%	1,55%
2937	Hormonlar, vb. Öncelikle Hormon Olarak Kullanılan Türevleri	30.500	38.348	38.721	0,97%	0,54%
2938	Glikozitler vb. Tuzları, Esterleri, Eterleri ve Diğer Türevleri	16.235	15.155	13.420	-11,45%	0,19%

2939	Bitkisel Alkaloidler vb. Tuzları, Esterleri, Eterleri ve Diğer Türevleri	42.155	40.729	27.844	-31,64%	0,39%
2941	Antibiyotikler	189.229	184.020	144.229	-21,62%	2,00%
3001	Tedavide Kullanılan Guddeler ve Diğer Organlar; Heparin	72.166	107.897	142.708	32,26%	1,98%
3002	İnsan ve Hayvan Kanı, Serum, Aşı, Toksin Vb. Ürünler	1.995.011	2.151.285	3.962.705	84,20%	54,95%
3003	Tedavide/Korunmada Kullanılmak Üzere Karıştırılmış İlaçlar (Dozsuz)	126.656	146.153	139.745	-4,38%	1,94%
3004	Tedavide/Korunmada Kullanılmak Üzere Hazırlanan İlaçlar (Dozlandırılmış)	2.572.803	2.422.085	2.489.482	2,78%	34,52%
3005	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte/Veterinerlikte Kullanılan Pamuk, Sargılar vs.	19.129	23.519	26.281	11,75%	0,36%
3006	Tarifenin Başka Yerinde Yer Almayan Eczacılık Eşyası ve Müstahzarları	125.547	107.153	113.986	6,38%	1,58%
Genel Toplam		5.298.802	5.355.748	7.211.037	34,64%	100,00%

Kaynak: TÜİK

Ülkemizin 2021 yılı ilaç ithalatında ilk sırayı AB ülkeleri, Güney Kore ve ABD almaktadır. (Tablo 6).

Tablo 6. Ülkelere Göre İlaç Sektörü İthalatımız

Sıralama	Ülkeler	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2019	2020	2021	(2020-21)	2021
1	BELÇİKA	156.786	154.935	1.355.481	774,87%	18,80%
2	ALMANYA	1.186.272	1.104.784	1.281.683	16,01%	17,77%
3	ÇİN	242.534	359.614	1.088.839	202,78%	15,10%
4	A.B.D.	637.911	541.883	564.126	4,10%	7,82%
5	İRLANDA	277.183	334.478	407.994	21,98%	5,66%
6	GÜNEY KORE	414.469	599.105	362.237	-39,54%	5,02%
7	İSVİÇRE	348.090	334.950	352.886	100,00%	4,89%
8	İTALYA	376.263	373.780	332.449	-11,06%	4,61%
9	FRANSA	388.078	282.078	286.746	1,65%	3,98%
10	İNGİLTERE	185.796	176.639	159.704	-9,59%	2,21%
11	İSPANYA	128.897	135.393	142.416	5,19%	1,97%
12	HİNDİSTAN	161.901	157.764	136.052	-13,76%	1,89%
13	BREZİLYA	86.346	90.898	86.157	-5,22%	1,19%
14	İSVEÇ	97.824	84.307	74.703	-11,39%	1,04%
15	AVUSTURYA	88.769	74.240	69.195	-6,80%	0,96%
Liste Toplamı		4.777.118	4.804.849	6.700.668	39,46%	92,92%
Genel Toplam		5.298.802	5.355.748	7.211.037	34,64%	100,00%

Kaynak: TÜİK

TİM 2023 İhracat Stratejisi kapsamında İlaç ve Eczacılık ürünleri sektörünün 2023 yılı hedefi 3,3 Milyar ABD Doları olarak belirlenmiş olup, bahse konu sektör kapsamında ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri; İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri (İMMİB) Genel Sekreterliği ile Akdeniz İhracatçı Birlikleri (AKİB) Genel Sekreterliği olarak belirlenmiştir.

Öte yandan, Türkiye ilaç sektörünün hizmetinde olan İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS), Sağlık Ürünleri Derneği ve Türkiye İlaç Sanayicileri Derneği (TİSD) gibi kuruluşlar yürüttüğü çalışmalarla hem kamu hem de özel sektör için bir referans kurum işlevi görmektedir.

Kaynaklar

- T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (<http://www.sanayi.gov.tr>)
- International Trade Center (ITC), Trade-Map (<http://www.trademap.org>)
- IMS Health Market Insights (<http://www.imshealth.com>)
- İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (<http://www.ieis.org.tr>)
- İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) (<https://turkishhealthcare.org/>)

